

En anderledes juleaften

Af Helge Clausen

Udover at eje et husmandssted, som ikke kunne brødføde en familie, ejede min far evnen til at mure og tømre, fag han aldrig havde lært. Desuden var han vejmand, sygekassekasserer og landpost - eller reservepost som det hed på landet dengang. Sygekassekassererjobbet var brødløst, men for godt halvtreds år siden aflønnedes reserveposten med 164 kr. om måneden, plus 4,50 kr. i cykelgodtgørelse. I nogle af krigsvintrene var cykelgodtgørelsen den rene fortjeneste. Vejr og føre umuliggjorde brug af cyklen, der stod hjemme i loen det meste af tiden - og samlede støv.

Jeg er født øbo. Mit hjem lå i det sogn, der ligger længst fra færgehavnen, 18 km, hvilket afstedkom, at min fars job som landpost gav os nogle særdeles utraditionelle juleaftener. Under besættelsen havde vi kun færgeforbindelse med fastlandet hver anden dag, - dog altid juleaftensdag - af hensyn til passagerer, der skulle holde jul på øen - og naturligvis også for postens - og ikke mindst af hensyn til medicinforsendelserne fra apoteket på den anden side af vandet. Så der var altid post for to dage.

Vores festligholdelse af juleaften begyndte klokken tolv med flæskesteg, ris á la mande og hvad dertil hører. I Østerby kirke var der oftest juleaftensgudstjeneste kl. fjorten. Til denne kom præsten fra hovedsognet enten på cykel - eller i kane. Efter gudstjenesten samlede vi omkring kaffebordet, - inden den lange ventetid begyndte. Ville rutebilen, der var postbefordrende komme klokken sytten, - eller måske senere - ? Efter pla-

nen kom færgen i havn klokken femten. Rutebilens ankomst ville ikke alene være bestemt af eventuelle forsinkelser fra Frederikshavn, føret, antallet af pakker og passagerer, men i høj grad af hvor mange steder rutebilvognmanden skulle drikke kaffe undervejs, - til stor irritation for de rejsende og postkontoret på øens østligste ende.

Klokken seksten femogfyrre tog min far afsted.

Jeg hjalp min far med udbringningen juleaften. Den rute jeg havde var en decideret "landrute", hvorimod min far havde havnebyen med den langt tættere bebyggelse og langt de fleste husstande. Under sorteringen af den samlede postmængde på posthuset havde far tilrettelagt min rute, så jeg først skulle møde på posthuset to timer efter, at jeg havde set rutebilen komme.

Den kom ved sytten tredive tiden. Da jeg ankom til posthuset var man ikke færdig med sorteringen, så jeg måtte sammen med et par andre "reserver" vente nogen tid ude i den uopvarmede entré. Hos postbestyrerens kunne man heller ikke få en juleaften som andre menneskers. Til daglig var kontoret stort nok, men juleaften sorteredes der uden i spisestuen.

Klokken var tyve. Rundt om i hjemmene gik man om juletræet - eller udvekslede gaver. På postkontoret var sorteringen omsider tilendebragt. Postbestyrerens familie begyndte så småt at gøre klar til at holde juleaften. Postbudene og deres hjælpere ønskede hinanden glædelig jul og god tur, hvorefter de

spredtes ud over sognet i en stjerneklar frostaften med nymåne.

Fra posthuset til det yderste hus på min rute var der ca. 2,5 km. Udenfor denne linie lå gårde og huse spredt i alle retninger i snelandskabet, - og jeg skulle ind hvert eneste sted. - Der lå masser af sne overalt, men da det havde frosset hårdt i lang tid, "bar sneen oppe". Den var fast og hård at gå på, så man kunne skyde mange genveje og spare tid. Jeg misundte ikke de kammerater, der sad hjemme og pakkede julegaver ud. Det var en hyggelig aften at gå post. Alle mennesker var mere venlige end normalt. Man fik smagt mange hjemsknåsnas en sådan juleaften, mest hjemmelavet. Også på dette område satte krigen sine begrænsninger i forhold til det normale.

Jeg fik to kroner af min far, for at hjælpe ham juleaften, men "postens knæjt" fik drikkepenge, noget, der vist er ret usædvanligt i dette job. De første steder på ruten var det fem- eller ti-ører, men jo ældre aftenen blev, des mere voksede beløbene. Jeg var jo de sidste steder henimod kl. 23. Mange af de steder, hvor jeg kom med en pakke fra Løveapoteket, vankede der en krone. Da jeg kom hjem, var det alligevel blevet til en snes kroner.

Rundt om hos mine kammerater, som stolte og glade fremviste deres julegaver, var man ganske forbavsede over, at vi i mit hjem først gik om juletræet og fik gaver omkring midnat. Ja, jeg opfattede virkelig mange af disse udtalelser

som udtryk for, at man rent faktisk havde lidt ondt af mig, der absolut ikke fandt mit job juleaften som noget ynkværdigt.

I perioder, - afhængig af hvor mange tyske soldater, der opholdt sig på øen, var dens indbyggere meget lovlydige med hensyn til at overholde mørklægningsforbudet. Hin kolde juleaften i fyrrenes begyndelse var der provokerende mange vinduer, hvorfra stuerne hyggelige belysning vældede ud og sønderbrød verdensmørket.

Jeg var hjemme klokken godt treogtyve. Et kvarter senere kom min far, som under næsten rituel højtidelighed begyndte at tømme sine lommer for de tomme cigaræsker, han havde haft med hjemmefra - som nu var fyldt med cigarer i alle størrelser. Mor havde dækket bord, og så fik vi kaffe med hjemmebagt julekage til, inden vi gik omkring juletræet og udvekslede julegaver.

Omkring Klokken eet var en lang, dejlig, men oplevelsesrig dag til ende. Mine to søstre vaskede op, mens mor ryddede op i stuen - og far tog hul på sit cigarlager. Da hver var færdig med sit, manglede vi kun eet af juleaftenens ritualer, før vi skulle i seng. Vi skulle ud og se julestjernen. - Ovenover os på det uendelige himmelhvelv gik stjernernes millioner vagt ad deres bestemte ruter. Mor udpegede julestjernen, som vi betragtede lidt, tavse og frysende. Rundt om os skutede gårde og huse sig bag træer og hegn. Der var slukket overalt. Den hellige nats kolde stilhed lå som en beskyttende usynlig dyne over os.

A D V E N T S H Æ F T E T

Udgives af CLAUSEN Offset, Slåenvej 8, Torsted.

Redaktion: Lis og Helge Clausen.

Oplag: 2850 stk. Tryk: CLAUSEN Offset, Slåenvej 8. Tlf. 75 64 69 40.